

HU

HU

HU

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2010.7.22.
SEC(2010) 964 végleges

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM

az európai ágazati szociális párbeszéd működéséről és lehetőségeiről

TARTALOMJEGYZÉK

ÖSSZEFOGLALÓ	4
1. Bevezetés	6
2. Az európai ágazati szociális párbeszédben részt vevő bizottságok.....	7
2.1. A bizottságok dinamikája.....	7
2.2. Az eredmények sokfélesége és helytállósága	10
2.3. Alkalmazkodás a bővítéshez	13
3. Az ágazati szociális párbeszédért felelős európai bizottságok konzultációs és tárgyalási kapacitásának javítása	14
3.1. Az európai szociális partnerek konzultációs és igazgatási kapacitása	14
3.2. Tárgyalási és megállapodások megkötéséhez szükséges kapacitás	15
4. Az ágazati szociális párbeszédben részt vevő európai bizottságok hatásterületének és reprezentativitásának javítása	17
4.1. A bizottságok hatókörének és méretének kiigazítása.....	17
4.2. Új szereplők bevonása a változásokhoz való alkalmazkodás érdekében.....	17
4.3. A nemek kiegyensúlyozott képviseletének biztosítása	18
5. Az ágazati szociális párbeszédért felelős európai bizottságok hatékonyságának erősítése. 18	
5.1. Az ágazatok közötti szinergiák és tájékoztatás	18
5.2. Eredményesebb megvalósítás és a végrehajtás jobb ellenőrzése	19
5.3. Az európai finanszírozás megfelelőbb felhasználása.....	20
6. Következtetés	21

- Annex 1: European sectoral social partners' organisations consulted under Article 154 (TFEU)
- Annex 2: Art 154 sectoral consultations since 2006
- Annex 3: Categories of texts and outcomes of the European sectoral social dialogue
- Annex 4: Joint outcomes of the European social dialogue committees
- Annex 5: Participation of Member States representatives in delegations participating to social dialogue committee plenary meetings
- Annex 6: Responsibilities in the implementation process of autonomous agreements and process-oriented texts
- Annex 7: European Sector Councils on Jobs and Skills
- Annex 8: Involvement of social partners and sectoral social dialogue committees in the Commission impact assessment procedure
- Annex 9: Overview of NACE classifications for the committees
- Annex 10: Number of employees in the EU in 2008, by sector

ÖSSZEFOGLALÓ

E dokumentum célja, hogy számba vegye az európai ágazati szociális párbeszéd fő eredményeit, és áttekintse az e párbeszédben részt vevő bizottságok működését. A munkadokumentum kiemeli a bizottságok 1998 óta végzett munkájának dinamikáját, eredményeit és potenciális hatásait, és rámutat a lehetséges fejlődési irányokra a konzultációs és tárgyalási folyamatok körének kiterjesztése és minőségének javítása céljából.

Előzmények: Az Európai Unió működéséről szóló szerződésnek megfelelően a Bizottság feltett szándéka, hogy előmozdítsa és megkönnyítse az európai szociális párbeszédet, mind a gazdasági ágazatok között, mind pedig az egyes ágazatokon belül. Az ágazati dimenzió hosszú múltra tekint vissza az európai tagállamokban, és a szociális partnerek szervezeti felépítésében is megmutatkozik.

A Bizottság az európai ágazati szociális párbeszéd kereteit az 1998-as Amszterdami Szerződés rendelkezései alapján határozta meg. Azóta 40, az európai szociális párbeszédért felelős bizottságot hozott létre, amelyek ma 145 millió, az alapvető ágazatokban (*pl. közlekedés, energia, mezőgazdaság, építőipar, kereskedelem, halászat, közszolgáltatások, kohászat, hajóépítés, oktatás, stb.*) tevékenykedő európai dolgozót képviselnek

Az európai ágazati szociális párbeszédért felelős bizottságok az európai szakpolitikákról folytatott konzultációk fórumai. Emellett a független szociális párbeszéd eszközei is az európai szociális partnerek között, amelyek közös fellépéseket dolgozhatnak ki és tárgyalásokat folytathatnak közös érdeklődésre számot tartó területeken, és ezzel közvetlenül hozzájárulhatnak az EU munkajogi és munkaügyi szakpolitikai tevékenységének formálásához.

A bizottságok olyan kérdéseken dolgoznak, mint a munkahelyi egészség és biztonság, a szakképzés, a képesítések, az esélyegyenlőség, a mobilitás, a vállalati társadalmi felelősségvállalás, a munkakörülmények, a fenntartható fejlődés stb.

Eredmények és perspektívák: A bizottságok munkája sokféle eredményhez vezetett, amelyek egy része kötelező érvényű, más része nem; többek között európai jogszabályokon keresztül végrehajtott megállapodásokhoz is. Az idő előrehaladtával a jogilag kötelező érvényű megállapodások száma növekedett (csak 2004 óta négy ilyen szövegről született megállapodás, és ugyanennyi új irányelvet fogadtak el a foglalkoztatás és az egészség és biztonság témakörében ezen időszak alatt).

A bizottságok eredményeikkel hozzájárultak az európai foglalkoztatási és szociális politikák, valamint a munkakörülmények javulásához. Rendelkeznek az ahhoz szükséges potenciállal, hogy ez a tendencia folytatódjon; tapasztalataik és az ágazati szintű gazdasági és szociális változások terén szerzett ismereteik segíthetnek a megfelelő ipari szakpolitikák kidolgozásában. Részt vehetnek a munkaügyi kapcsolatok modernizálását elősegítő megállapodásokra irányuló tárgyalásokon is, és fokozottabban hozzájárulhatnak az Európa 2020 stratégiához és végrehajtásához is, több felelősséget vállalva magukra. .

A még további javuláshoz az európai ágazati szociális partnereknek és nemzeti tagszervezeteiknek ezentúl is nagy figyelmet kell fordítaniuk adminisztratív kapacitásukra,

reprezentativitásukra és eredményeikre, a Bizottságnak pedig továbbra is támogatást kell nyújtania és jobban nyomon követnie tevékenységüket, hogy a bizottságok között szorosabb együttműködés alakuljon ki, és részvételük az európai politikákban még jelentősebbé válhasson.

1. BEVEZETÉS

Az Európai Unió a szociális párbeszédet az európai szociális modell egyik pilléréként, a társadalmi kohézió és alkalmazkodóképesség eszközeként tartja számon. Ezt a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése is megerősítette. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés új 152. cikke hangsúlyozza, hogy az Unió elkötelezett az európai szociális partnerek szerepének előmozdítása és a szociális párbeszéd támogatása iránt. Elismeri továbbá az európai szociális partnerek önállóságát is¹. Az ágazatok közötti szociális párbeszéd mellett az ágazati párbeszéd is egyre nagyobb részét képezi az európai irányítási eszközöknek.

Az európai szociális párbeszéd konzultációs aspektusát már az Európai Szén- és Acélközösséget létrehozó szerződés (1951) és a Római Szerződés (1957) is elismerte. A tárgyalási dimenzió az úgynevezett Val Duchesse folyamattal² kezdődött 1985-ben, és az európai szociális partnerek szociálpolitikáról szóló megállapodásával teljesedett ki 1991-ben. Ez vezetett a Maastrichti Szerződéshez (1993) csatolt szociális jegyzőkönyv létrejöttéhez, amely az EK-Szerződésnek (1997) végleges részévé³ vált.

A Bizottság ennek nyomán elfogadta „A közösségi szintű szociális párbeszéd átalakítása és fejlesztése” című közleményt⁴, valamint az 1998 május 20-i határozatot, amely kifejezetten az európai szociális párbeszéd ágazati dimenziójával foglalkozik, és létrehozza az európai ágazati szociális párbeszédért felelős bizottságokat (a továbbiakban: bizottságok). Ezekre a bizottságokra bizalmon alapuló kapcsolatok kiépítése, információmegosztás, vita, konzultáció, tárgyalás és közös fellépés jellemző.

Az egy-egy adott ágazatban tevékenykedő európai szociális partnerek közös kérésére a Bizottság továbbra is létrehoz bizottságokat azokban az ágazatokban, ahol teljesülnek az 1998-as határozatban megszabott következő feltételek: az európai szociális partnereknek több országban kell nemzeti tagszervezetekkel rendelkezniük; e szervezeteknek maguknak is elismert nemzeti szociális partnereknek kell lenniük; (nemzeti szintű reprezentatív jelleg); képesnek kell lenniük arra, hogy európai szinten tárgyaljanak meg és fogadjanak el megállapodásokat; (tárgyalási kapacitás); megfelelő szervezettel kell rendelkezniük, és hatékony részvételt kell tudniuk biztosítani. Az európai szintű reprezentativitás e három kritérium együttesén alapul, és a Bizottság ezt rendszeresen nyomon követi⁵.

A bizottságok határozatai, nyilatkozatai és megállapodásai csaknem 145 millió munkavállalót érintenek, azaz az európai munkaerő több mint háromnegyedét. Több mint 500 – többé-kevésbé kötelező jellegű – különböző dokumentumot⁶ fogadtak el, ideértve a tagállamokban – vagy európai irányelvek útján, vagy szokásos nemzeti eljárással – végrehajtandó megállapodásokat. A kórházi, tengeri szállítási, polgári légiközlekedési és vasúti ágazatban a szociális partnerek összesen hat megállapodást fogadtak el a munkakörülményekről, a

¹ Az EUMSZ. 152. cikke: Az Unió az egyes nemzeti rendszerek különbözőségeinek figyelembevételével elismeri és támogatja a szociális partnerek uniós szintű szerepvállalását; önállóságuk tiszteletben tartása mellett elősegíti a szociális partnerek közötti párbeszédet. A növekedésről és foglalkoztatásról szóló háromoldalú szociális csúcs hozzájárul a szociális párbeszéd folytatásához.”

² A „Val Duchesse” fogalmát az európai szociális párbeszéd 1980-as évek közepén végbemenő megjelenésének leírására használták, mivel az első összejövetelt az Brüsszel melletti hasonló nevű kastélyban tartották meg. A kezdeményezés Jacques Delors-tól, a Bizottság akkori elnökétől származott, aki 1985 januárjában ide hívta össze az EU szociális partnerek összes nemzeti partnerszervezetének elnökét és főtítkárait (UNICE – ma BusinessEurope –, CEEP és ESZSZ).

³ 154. és 155. cikk (azelőtt 138., illetve 139. cikk).

⁴ A közösségi szintű szociális párbeszéd átalakításáról és fejlesztéséről szóló, 1998. május 20-i bizottsági közlemény, COM(1998) 322 végleges, valamint a hozzá kapcsolódó 98/500/EK bizottsági határozat, HL L 225., 1998.8.12., 27.o.

⁵ Az EUROFOUND segítségével és egy szabványosított módszertan alapján

http://www.eurofound.europa.eu/eiro/comparative_index.htm

⁶ A szociális párbeszéd adatbázisa: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=521&langId=en>.

munkaidőről és a munkahelyi egészségről és biztonságról, amelyeket tanácsi irányelvek útján hajtottak végre.

A bizottságok elsősorban vitafórumok, ahol megállapodnak arról, hogyan lehet javítani a munkafeltételeken és a munkaügyi kapcsolatokon a különböző ágazatokban. Ezzel a tevékenységgel hozzájárulnak a gazdasági és szociális szakpolitikák modernizálásához. Az európai ágazati szociális partnerek különleges szakértelemmel rendelkeznek ágazatukat és a munkahelyi valóságot illetően. Éppen ezért jó pozícióban vannak ahhoz, hogy segítsenek megválaszolni a 2000-2010 lisszaboni stratégiának majdan az Európa 2020 stratégiában⁷ is megtalálható olyan kérdéseit, mint a változások kezelése, az átszervezések, a képzettségi és képzési igények előrejelzése, a munkavállalásig tartó átmenet, a munkahelyi egészség és biztonság, a munkaerő-piaci beilleszkedés, a fiatalok foglalkoztatása, az esélyegyenlőség és a fenntartható fejlődés.

Az európai ágazati szociális partnerek ezért egyre intenzívebben vesznek részt az európai politikák kidolgozásában. Ezt a bizottsági munkadokumentumot a szolgálatok az európai szociális partnerekkel folytatott 2009-es konzultációt követően készítették el. A konzultáció 54 hozzászólást eredményezett, amelyeket az ágazati szociális partnerekkel 2009-2010 során meg is vitattak. Ez a szolgálati munkadokumentum beszámol a vitákról, és rámutat az európai ágazati szociális párbeszédért felelős bizottságok még jobb működésének lehetőségeire.

1. AZ EURÓPAI ÁGAZATI SZOCIÁLIS PÁRBESZÉDBEN RÉSZT VEVŐ BIZOTTSÁGOK

1.1. A bizottságok dinamikája

Jelenleg 40 európai ágazati szociális párbeszéd-bizottság működik⁸, és folyamatban vannak a tárgyalások arról, hogy újak jöjjenek létre a kikötők és a sport területén⁹.

A bizottságok első generációja a tanácsadó és a vegyes bizottságokból nőtt ki, amelyeket az Európai Szén- és Acélközösséget létrehozó szerződés és a közös piac felé tett első lépések részeként alakítottak meg (*acél, bányászat, mezőgazdaság, tengeri halászat*). Ezek a bizottságok váltak azután az 1998-as határozat értelmében ágazati szociális párbeszédért felelős bizottságokká.

A bizottságok második generációját akkor alakították ki, amikor létrejött a belső piac, és vele kibontakozott a nagyobb fokú liberalizálódás, a privatizáció és a munkavállalók határokon átnyúló mobilitása. Az 1990-es években vegyes bizottságokként vagy informális munkacsoportokként működtek, és 1999-ben váltak hivatalossá (*építőipar, banki ágazat, kereskedelem, biztosítás, postai szolgáltatások, távközlés, áramszolgáltatás, előadóművészet*). 2000 óta az európai ágazati szociális párbeszédben részt vevő bizottságok modelljét más ágazatokra is kiterjesztették, például a kórházakra, az élelmezésre, a hajóépítésre, az audiovizuális ágazatra, a vegyiparra, valamint a fémiparra, a műszaki és technológiaalapú iparágakra. A bizottságok munkájuk során főképpen a munkavállalók képesítésére és mobilitására, az egészségre és biztonságra, a szakképzett munkaerő hiányára, illetve az európai szakpolitikák befolyásolásának eszközeire összpontosítanak.

Annak ellenére, hogy az ágazatok között nagyok a különbségek – aszerint, hogy mekkora a tevékenységük hatóköre az Unióban, mekkora szervezetek léteznek az egyes ágazatokban, és

⁷<http://ec.europa.eu/eu2020/>.

⁸ Ez a szám az államigazgatás ágazatát is magában foglalja, amely pozitív eredménnyel zárta próbaidőszakát 2010-ben. Lásd még: Dynamics of European sectoral social dialogue, Eurofound, 2009, <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2008/98/en/2/EF0898EN.pdf>.

⁹ Az élelmiszeripari ágazatban is vizsgálják a szociális partnerek annak lehetőségét, hogy ágazati szociális párbeszéd bizottságot hozzanak létre az ágazat versenyképességével foglalkozó magas szintű munkacsoport ajánlása nyomán.

milyen felépítéssel rendelkeznek a szociális partnerszervezetek ¹⁰– az 1998-ban létrehozott bizottságok közös keretet alakítottak ki, amely be tudja fogadni a szociális párbeszéd különböző formáit, azok sokféle munkamódszerét és ülésezési rendjét.

Egyes elemek az összes bizottságra egyaránt jellemzőek. Olyan európai szervezetek, amelyek közös célokkal, menetrenddel és munkaprogrammal rendelkeznek – és elismerik egymást –, ha kívánják, bizottságot hozhatnak létre, és ennek érdekében közös kérelmet nyújthatnak be a Bizottsághoz, amely értékeli reprezentativitásukat. Ha az eredmény pozitív, a Bizottság logisztikai és működési támogatást nyújt. A Bizottság emellett előzetes próbaidőszakot is lehetővé tesz olyan európai szociális partnerek számára, amelyek ki szeretnék próbálni az ágazati szociális párbeszéd lehetőségeit, mielőtt hivatalosan is elkötelezik magukat. Ez a módszer nagyobb rugalmasságot biztosít; az államigazgatási szervek esetében is használták.

Ez a folyamat hozzásegít ahhoz, hogy az európai szociális párbeszéd elveit mind európai, mind nemzeti szinten egységessé tegyék, hogy kiteljesedjen a bizalom, kifejlődjön a partnerségi szemlélet, és megfelelő közös struktúrák jöjjenek létre a reprezentatív szociális partnerszervezeteknél. A próbaidőszak alatt a szociális partnerek megismerkedhetnek az európai szakpolitikákkal, és jobban megérthetik a Bizottság feladatait és kompetenciáit.

¹⁰ A bizottságokban részt vevő szociális partnerszervezetekkel kapcsolatban megjegyzendő, hogy a munkaadók küldöttségeit gyakran egyetlen iparágban több szervezet is képviseli (polgári repülés, bankok). Egyéb gazdasági ágazatokban még bonyolultabb a helyzet, mivel a munkaadók olykor ellentétes érdekű piaci szegmenseket képviselnek (olyan ágazatokban, amelyeket privatizáltak). A munkaadók 62 különböző európai ágazati szervezetben vesznek részt. Ez épp az ellentéte a szakszervezeti oldalnak, amely sokkal inkább integrált (17), különösen az Európai Szakszervezetek Szövetségében és annak nagy ágazati szövetségeiben. A bizottságok küldöttségeiben emellett még részt vehetnek olyan szervezetek is, amelyeket a Bizottság európai ágazati szociális partnerként ismer el, valamint egyéb szociális partnerek képviselői, akik kiegészítő reprezentativitást biztosítanak.

1. táblázat: Az európai ágazati szociális párbeszédért felelős bizottságok létrehozása

	Ágazatok (40)	Európai ágazati szociális partnerek		Informális struktúra létrejöttének időpontja	Hivatalos bizottság létrejötte
		Munkavállalók (17)	Munkaadók (62)		
Első generáció	Acél	EMF	Eurofer	1951*	2006
	Nyersanyag-kitermelő iparágak	EMCEF	APEP, EURACOAL, UEPG, IMA, Euromines	1952*	2002
	Mezőgazdaság	EFFAT	GEOPA/COPA	1964**	1999
	Közúti szállítás	ETF	IRU	1965**	2000
	Belvízi hajóutak	ETF	EBU, ESO	1967**	1999
	Vasút	ETF	CER, EIM	1972**	1999
	Tengeri halászat	ETF	Europêche, COGECOA	1974**	1999
	Tengeri szállítás	ETF	ECSA	1987**	1999
Második generáció	Cukor	EFFAT	CEFS	1969	1999
	Cipőipar	ETUF: TCL	CEC	1982	1999
	Vendéglátóipar/turizmus	EFFAT	Hotrec	1983	1999
	Kereskedelem	UNI europa	EuroCommerce	1985	1999
	Biztosítás	UNI europa	CEA, BIPAR, AMICE	1987	1999
	Távközlés	UNI europa	ETNO	1990**	1999
	Banki ágazat	UNI europa	EBF-BCESA, ESG, EACB	1990	1999
	Polgári légitársaságok	ECA, ETF	ACI-Europe, AEA, CANSO ERA, IACA, IAHA,	1990**	2000
	Takarítóágazat	UNI europa	EFCI	1992	1999
	Építőipar	EFBWW	FIEC	1992	1999
	Textil- és ruhaipar	ETUF:TCL	Euratex	1992	1999
	Magán biztonsági szolgáltatások és vagyonvédelem	UNI europa	CoESS	1993	1999
	Postai szolgáltatások	UNI europa	PostEurop	1994**	1999
	Faipar	EFBWW	CEI-Bois	1994	2000
	Áramszolgáltatás	EPSU, EMCEF	Eurelectric	1996	2000
	Személyi szolgáltatások	UNI europa	Coiffure EU	1998	1999
	Bőripar és -cserzés	ETUF:TCL	COTANCE	1999	2001
	Előadóművészet	EAEA	Pearle		1999
	Időszakos munka	UNI europa	Eurociett		1999
	Bútorgyártás	EFBWW	UEA, EFIC		2001
Harmadik generáció	Hajógyártás	EMF	CESA		2003
	Audiovizuális ágazat	EUROMEI, EFJ, FIA, IFM	EBU, ACT, AER, CEPI, FIAPF		2004
	Vegyipar	EMCEF	ECEG		2004
	Helyi és regionális önkormányzatok	EPSU	CEMR	1996	2004
	Kórházak	EPSU	HOSPEEM		2006
	Közétkeztetés	EFFAT	FERCO	1998	2007
	Gázellátás	EMCEF, EPSU	EUROGAS		2007

	Professzionális labdarúgás	FIFPro	EPFL, ECA		2008
	Fémipar***	EMF	CEEMET	2006	2010
	Papíripar	EMCEF	CEPI		2010
	Oktatás	ETUCE	EFEE		2010
	Közigazgatás	TUNED (EPSU+CESI)	EUPAN (Európai közigazgatási hálózat)	Próbaszakasz (2008-2010)	

* Az ESZAK-Szerződés szerinti tanácsadó bizottságok **A Római Szerződés szerinti vegyes bizottságok

*** Fémipar, műszaki és technológiaalapú iparágak

1.2. Az eredmények sokfélesége és helytállósága

A Bizottság 1998-as közleményében megállapította, hogy az európai ágazati szociális párbeszédben részt vevő bizottságok a konzultáció, a tárgyalás és a közös fellépések eszközei. 2004-ben a Bizottság a szociális párbeszéd eredményeinek osztályozása céljából tipológiát¹¹ javasolt, amely azt hangsúlyozta, hogy egy szöveg hozzáadott értéke nemcsak azon múlik, hogy kötelező érvényű-e, hanem azon is, hogy követik-e operatív intézkedések és tényleges végrehajtás.

Az eredmények tehát a következők lehetnek:

1) megállapodások (akár európai irányelvek útján hajtják végre, akár nem), amelyek kötelező érvényűek, nyomon követhetők és ellenőrizendők, mivel a Lisszaboni Szerződés 155. cikkén alapulnak;

2) útmutató szövegek (tevékenységi keretek, útmutatók, magatartási kódexek, szakpolitikai iránymutatások), amelyek, noha jogilag nem kötelező erejűek, nyomon követhetők, és végrehajtásuk előrehaladásáról rendszeres értékelést kell készíteni;

3) közös vélemények és eszközök, amelyek rendeltetése az európai szakpolitikák befolyásolása és a tudásmegosztás.

Az európai ágazati szociális párbeszédrel foglalkozó bizottságok által elfogadott legtöbb dokumentum olyan technikai segédeszköz, amelynek segítségével egyes kérdéseknek európai dimenziót lehet adni (pl. közös weboldal a az építőiparban dolgozók kiküldetéséről; közös szakmai önéletrajzok a mezőgazdaságban; a cukoripar felelősségteljes szerkezetátalakításáról szóló útmutató és rendszeres jelentések stb.). Az európai ágazati szociális párbeszéd során kötelező érvényű megállapodásokat is elfogadtak, amelyeket európai irányelvek vagy belső eljárások útján hajtának végre, mind ágazati, mind ágazatközi szinten.

A bizottságok általában vett működését nem lehet kizárólag az általuk elfogadott szövegek számán lemérni. A nemzeti vagy vállalati szinten hozott konkrét intézkedéseket nem dokumentálják mindig, és az eredmények jó része inkább minőségi jellegű, a tudatosság növelésére törekszik, országos/regionális vagy vállalati szinten támogatja a szociális párbeszédet, illetve befolyásolja a szakpolitikát. A közös szövegek, a bevált gyakorlatok ismertetése vagy közös projektekben való részvétel (szemináriumok, előadások, tanulmányok, műhelyek) szintén alkalmat adnak a szociális partnereknek arra, hogy tanuljanak egymástól, és bizalmi kapcsolatokat építsenek ki.

A közös vélemények és a konzultációkhoz való közös hozzájárulások szintén hathatós eszközöknek bizonyultak az európai szakpolitikák befolyásolásában vagy egy-egy ágazat

¹¹ „Partnerség a változás szolgálatában a kibővített Európában – Az európai társadalmi párbeszéd szerepének megerősítése” bizottsági közlemény. (COM (2004) 557 végleges, 2004.8.12.)

érdekeinek védelmében, így például a munkavállalók kiküldetéséről¹², illetve az építőipari ágazatban a belső piaci szolgáltatásokról¹³ szóló irányelvek megvitatása során.

¹² Az Európai Parlament és a Tanács irányelve (1996. december 16.) a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről.

¹³ Az Európai Parlament és a Tanács irányelve (2006. december 12.) a belső piaci szolgáltatásokról.

2. táblázat: Példák az európai ágazati szociális párbeszédért felelős bizottságok jelentős eszközeire és eredményeire (2006-2010)

Mezőgazdaság	A munkavégzéssel összefüggő izom- és a csontrendszeri megbetegedések kockázatának való kitettség csökkentéséről szóló keretmegállapodás (2006)
Polgári légi közlekedés	Útmutató a funkcionális légtérblokkokra vonatkozó konzultációs mechanizmusokhoz (2007)
Kereskedelem	Gyakorlati útmutató harmadik fél által elkövetett erőszakos cselekmények megelőzéséhez a kereskedelemben (2009)
Építőipar	Ajánlások az önfoglalkoztatásról és a színlelt önfoglalkoztatásról (2010) Közös „kiküldetési adatbázis” (2008)
Közétkeztetés	Közös nyilatkozat az elhízásról (2007)
Áramszolgáltatás	A szociális szempontból felelős átszervezés eszköztára, ismertetővel a bevált gyakorlatról (2008)
Gázszolgáltatás	Gyakorlati útmutató a demográfiai változásokról, az életkort figyelembe vevő irányításról és a kompetenciákról az európai gázszolgáltatási ágazatban (2009)
Kórházak	A határokon átívelő etikus toborzásra és megtartásra vonatkozó közös magatartási kódex és kísérő intézkedések (2008)
Takarítóágazat	A tisztítási műveletek ergonómiai kézikönyve (2007)
Biztosítás	Közös nyilatkozat a demográfiai kihívásokról (2010)
Helyi és regionális önkormányzatok	Útmutató a nemek egyenlőségére vonatkozó cselekvési tervek kidolgozásához (2007)
Személyi szolgáltatások	Megállapodás az európai fodrászbizonyítványok alkalmazásáról (2009)
Magán biztonsági szolgáltatások és vagyonvédelem	Három személy- és vagyonvédelmi tevékenység/profil európai oktatási eszköztára: 1. Mobil járőrözés, 2. Riasztásra válaszoló központok, 3. Repülőtéri biztonság (2006)
Vasút	A foglalkoztathatóság fogalma a vasúti ágazatban – Ajánlások (2007) Közös ajánlások a nők jobb képviseletéhez és integrációjához a vasúti ágazatban (2007)
Tengeri halászat	Kézikönyv a tengeri balesetek megelőzéséről és a halászok biztonságáról (2007)
Cukor	Ötödik végrehajtási jelentés a vállalati társadalmi felelősségvállalással kapcsolatos magatartási kódexről (2007)
Bőrpar/cserzés	Szociális és környezetvédelmi jelentéstételi szabvány (2008)
Távközlés	Sokféleség a munkahelyen: a helyes gyakorlatok áttekintése (2007)

Textil- és ruhaipari ágazat Ajánlások: az ipari változások és az ágazati átszervezések jobb előrejelzésének és menedzselésének biztosításáról (2008).

3. táblázat: Európai ágazati és ágazatközi (EU irányelvek vagy belső eljárások útján végrehajtott) megállapodások

Ágazatok	Megállapodások
Kórházak	A TANÁCS 2010/32/EU IRÁNYELVE (2010. május 10.) a HOSPEEM és az EPSU közötti, a kórházakban és az egészségügyi ágazatban előforduló, éles vagy hegyes eszközök által okozott sérülések megelőzéséről szóló keretmegállapodás végrehajtásáról
Tengeri szállítás	A TANÁCS 2009/13/EK IRÁNYELVE (2009. február 16.) az Európai Közösség Hajótulajdonosainak Szövetsége (ECSA) és az Európai Közlekedési és Szállítási Dolgozók Szövetsége (ETF) között létrejött, a 2006. évi tengerészeti munkaügyi egyezmény alapján kötött megállapodás végrehajtásáról, valamint az 1999/63/EK irányelv módosításáról A TANÁCS 1999/63/EK IRÁNYELVE (1999. június 21.) az Európai Közösség Hajótulajdonosainak Szövetsége (ECSA) és a Közlekedési Dolgozók Szakszervezeteinek Szövetsége az Európai Unióban (FST) között, a tengerészek munkaidejének szervezésére vonatkozóan kötött megállapodásról
Vasút	A TANÁCS 2005/47/EK IRÁNYELVE (2005. július 18.) az Európai Vasúti Közösség (CER) és az Európai Közlekedési és Szállítási Dolgozók Szövetsége (ETF) között létrejött, a vasúti szektorban a határokon átnyúló interoperábilis szolgáltatásokat ellátó utazó munkavállalók alkalmazási feltételeinek egyes szempontjairól szóló megállapodásról
Polgári légi közlekedés	A TANÁCS 2000/79/EK IRÁNYELVE (2000. november 27.) az Európai Légitársaságok Szövetsége (AEA), az Európai Közlekedési és Szállítási Dolgozók Szövetsége (ETF), az Európai Közforgalmi Pilóták Szövetsége (ECA), az Európai Regionális Légitársaságok Szövetsége (ERA) és a Légiszállítók Nemzetközi Szövetsége (IACA) által kötött, a polgári repülésben dolgozó utazó munkavállalók munkaidejének szervezéséről szóló európai megállapodásról
14 ipari ágazat	A munkavállalók egészségének a kristályos szilícium-dioxid és az ezt tartalmazó termékek megfelelő kezelése és használata útján történő védelméről szóló megállapodás (2006. április 25-én írták alá)

1.3. Alkalmazkodás a bővítéshez

A közelmúltban lezajlott bővítések (2004 és 2007) összefüggésében az összes európai ágazati szociális partnerszervezet kiterjesztette partnerségi kapcsolatait az új tagállamokban található megfelelő ágazati szociális partnerekre.

A Bizottság teljes mértékben tudatában van annak, hogy mekkora kihívás az európai ágazati szociális párbeszéd előmozdítása 27 tagállamban, mivel az európai ágazati szociális partnerek különböző országokban, különböző nyelveken, eltérő társadalmi-gazdasági jelenségek és

munkaügyi kapcsolatok között tevékenykedő nemzeti tagszervezeteket képviselnek¹⁴. Emellett a kollektív tárgyalás ágazati dimenziója nem fejlődött ki kellőképpen az új tagállamokban. Ezért támogatja a Bizottság az európai és országos szociális partnerek arra irányuló kezdeményezéseit, hogy javítsák a szociális partnerek igazgatási kapacitását – elsősorban a konvergenciaregiókban –, és elősegítsék az európai szociális párbeszéd kiterjesztését az új tagállamokra¹⁵.

Az összes országos szociális partner aktív részvétele alapvető az európai szociális párbeszéd folyamatának legitimálásához, valamint annak biztosításához, hogy minden tagállamban valódi eredmények szülessenek országos szinten, és ezeket tovább is vigyék. Az európai szociális partnereknek sikerült több tagállambeli tagszervezetet meggyőzni arról, hogy vegyenek részt a küldöttségekben, de ezzel a teendőknek koránt sincs vége, például azokban az ágazatokban, amelyekben még mindig a hagyományos, gyakran állami tulajdonban lévő gazdasági tényezők játsszák a vezető szerepet.

3. AZ ÁGAZATI SZOCIÁLIS PÁRBESZÉDÉRT FELELŐS EURÓPAI BIZOTTSÁGOK KONZULTÁCIÓS ÉS TÁRGYALÁSI KAPACITÁSÁNAK JAVÍTÁSA

3.1. Az európai szociális partnerek konzultációs és igazgatási kapacitása

Az európai szociális partnerek egyre inkább részt vesznek az európai politikaalkotási folyamatban.

A Lisszaboni Szerződés 154. cikke értelmében a Bizottság konzultál az európai szociális partnerekkel az európai szociálpolitikai kezdeményezések elvéről és tartalmáról. Az elmúlt években e formális konzultációk üteme felgyorsult és gyakorisága nőtt (lásd a 2. mellékletet). Emellett a Bizottság ágazati politikákkal (*mint például kereskedelem, belső piac, oktatás, ipar- vagy közlekedéspolitiká*) foglalkozó szolgálatai konzultálnak a megfelelő európai szociális partnerekkel.

A Bizottság módszert és eljárást dolgozott ki az ilyen kezdeményezések **hatásvizsgálatára**. A hatásvizsgálatról szóló iránymutatások külön hivatkoznak az európai ágazati szociális párbeszédért felelős bizottságokkal folytatott konzultációkra, melyek során a bizottságok számára új lehetőség nyílik az európai szakpolitikák formálásában való részvételre¹⁶. Ha a partnerek ebben az új szerepben hatékonyak akarnak bizonyulni, megfelelő kapacitással kell rendelkezniük ahhoz, hogy e konzultációk során időben reagáljanak.

Az európai ágazati szociális partnerek aktív szerepet játszhatnak a nemzeti ágazati megfigyelőhelyek, más testületek és az oktatás- és szolgáltatásnyújtók képviselőinek hálózatba szervezése ösztönzésében is abból a célból, hogy európai szinten megosszák az információkat és a bevált gyakorlatokat a foglalkoztatás és a képzettségi szükségletek

¹⁴ A bővítések után az európai szociális partnerek olykor új résztvevőkkel gyarapodtak, akiknek nincsenek mindig megfelelő képességei a kollektív tárgyalások terén.

¹⁵ Az Európai Szociális Alap (ESZA) jelentősen támogatni tudja az olyan kezdeményezéseket, amelyek az új tagállamok szociális partnerszervezeteinek igazgatási kapacitását kívánják megerősíteni. A Bizottság szociális párbeszédre és munkaügyi kapcsolatokra vonatkozó költségvetési tételei külön projekteket is támogattak ágazati szinten.

Több mint egy tucat bizottság szervezett kerekasztalokat és országlátogatásokat (lásd az Európai Bizottság európai munkaügyi kapcsolatokról szóló 2008. évi jelentését, 8. fejezet). Az Európai Bizottság támogatásával a textil- és ruhaipari ágazatbeli, valamint a bőripari és –cserzési ágazatbeli szociális partnerek két projektet valósítottak meg 2006 és 2008 között azzal a céllal, hogy az európai ágazati párbeszédben való részvételre ösztönözzék az új tagállamokbeli és a tagjelölt országokbeli ágazati szociális partnereket és megerősítsék azok igazgatási kapacitását. E tevékenységek eredményeként aláírták és életbe léptették a nemzeti cselekvési terveket.

¹⁶ http://ec.europa.eu/governance/impact/commission_guidelines/commission_guidelines_en.htm

Az átlátható és hatékony konzultáció érdekében a Bizottság közzé fogja tenni a tervezett hatásvizsgálatok listáját, valamint a bizottsági munkaprogramot.

legújabb tendenciáival kapcsolatban (lásd a 7. mellékletet). Egyes ágazatokban hamarosan sor kerül ilyen kísérleti hálózatépítési projektek beindítására az európai szociális partnerek aktív részvételével. A 2008-i évi, „Új munkahelyekhez új készségek: Most kell cselekednünk” című bizottsági közleményt¹⁷ és a 2009. évi, „Közös elkötelezettség a foglalkoztatásért” című közleményt¹⁸ követő intézkedésként a Bizottság megvizsgálta a **képzettséggel és a munkahelyekkel foglalkozó európai tanácsok** létrehozásának lehetőségét. Ezt a kezdeményezést az „Új munkahelyekhez szükséges új készségek” kezdeményezéssel foglalkozó szakértői csoport¹⁹ fő fellépései egyikeként ajánlotta, és az Ipari Szerkezetváltás Konzultatív Bizottsága²⁰ támogatta.

Ahhoz, hogy pozitívan reagálhassanak a részvétel és konzultáció iránti növekvő igényekre, az európai szociális partnereknek rendelkezniük kell a tagok közötti koordinált konzultáció, valamint az eredmények és hozzájárulások biztosításához szükséges kapacitással. Ez a kapacitás azonban nemzeti tagszervezeteik kapacitásától függ, amelyek esetleg korlátozott erőforrásokkal rendelkeznek, nem elég erősek, vagy szerkezetük még kialakulóban van, különösen az új tagállamokban, valamint azokban az ágazatokban, ahol szerkezetváltozás zajlik, beleértve új szereplők megjelenését. Lényeges, hogy a nemzeti ágazati szociális partnerek és a hatóságok fejlesszék és értékeljék saját kapacitásukat, részben a szociális párbeszédet érintő költségvetési tételekből és az Európai Szociális Alapból származó európai finanszírozás teljes mértékű felhasználásával²¹. Tekintve azt a kulcsfontosságú szerepet, amelyet az európai ágazati szociális partnerek betölthetnek a politikaalkotási folyamatban, a kapacitás kérdése rendkívül lényeges.

3.2. Tárgyalási és megállapodások megkötéséhez szükséges kapacitás

Az európai szociális jogszabályokkal együtt az európai szociális párbeszéd is lényeges eszköze az Európai Unióban érvényes foglalkoztatási előírások javításának és a munkaerőpiacok korszerűsítéséhez nyújtott hozzájárulásnak egyaránt.

Az Amszterdami Szerződés²² óta az európai szociális párbeszéd rendelkezik azzal a kapacitással, amely révén az európai szociálpolitikai jogalkotás autonóm forrásává vált. Az európai szociális partnerek olyan megállapodásokat fogadhatnak el, amelyek tanácsi irányelven keresztül végrehajthatók, ez pedig a nemzeti jogszabályba vagy kollektív szerződésekbe történő átültetésüket követően jogilag kötelezővé teszi őket Európa valamennyi munkáltatója és munkavállalója számára (*mindenre kiterjedő hatály*); a szociális partnerek emellett önálló megállapodásokat is elfogadhatnak, amelyeket a szokásos nemzeti eljárásoknak megfelelően hajtanak végre. Az utóbbi esetben a megállapodások csak az aláírókra és tagszervezeteikre vonatkoznak (*relatív hatály*)²³.

¹⁷ Új munkahelyekhez új készségek: Most kell cselekednünk

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=697&furtherNews=yes>.

¹⁸ COM(2009) 257 végleges: Közös elkötelezettség a foglalkoztatásért

¹⁹ Új munkahelyekhez új készségek: Most kell cselekednünk

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=697&furtherNews=yes>

²⁰ 2010. 2. 17-én elfogadott CCMI/68 feltáró vélemény a következőről: *A készségek összeegyeztetése az átalakulóban lévő iparágak és szolgáltatások igényeivel – a foglalkoztatással és készségekkel foglalkozó uniós szintű ágazati tanácsok bevezetésének lehetőségei*

²¹ 1081/2006/EK rendelet (2007. július 31.) 5. cikke (3) bekezdése: „A „konvergencia” célkitűzés alapján az ESZA forrásaiból megfelelő összeget kell elkülöníteni kapacitásépítésre, többek között a képzési, hálózatépítési intézkedésekre és a szociális párbeszéd megerősítésére, valamint a szociális partnerek által együttesen végzett, különösen a munkavállalóknak és a vállalkozásoknak a 3. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett alkalmazkodóképességével kapcsolatos tevékenységekre.”

²² Az EUMSZ. 155. cikke (korábbi 139. cikk)

²³ Ez a lehetőség nem zárja ki, hogy a megállapodást, részben vagy teljesen, nemzeti szintű jogalkotás útján alkalmazzák vagy ültessék át: lásd a SEC(2008)2178 bizottsági munkadokumentumot (2008.7.2.): Jelentés az európai szociális partnerek távmunkáról szóló keretmegállapodásának végrehajtásáról.

1998-ban a Bizottság az európai szociális párbeszédéről szóló közleményében mind gazdasági ágazatok között, mind ágazati szinten ösztönözte a közös fellépések kidolgozását és a tárgyalásokat. A közlemény külön kiemelte az európai ágazati szociális párbeszédben rejlő potenciált. Ennek eredményeként a megállapodások európai szinten történő tárgyalásához szükséges kapacitás bekerült a bizottságokban való részvételre jogosító feltételek közé. A tárgyalási képesség igen fontosnak bizonyult az európai ágazati szociális partnerek számára abban, hogy lehetővé tette az általános uniós munkaidő-szabályozás hozzáigazítását az adott ágazatok (mint például vasút, polgári repülés vagy tengeri közlekedés) speciális körülményeihez. Az ágazati szociális párbeszéd keretében tárgyalások indultak a lehetséges jogalkotási kezdeményezésekről szóló konzultációkra való felkészülésként is *(megállapodások a munkavállalók a kórházakban és az egészségügyi ágazatban előforduló, éles vagy hegyes eszközök által okozott sérülésének megelőzéséről, az ipari munkavállalók a por formájú kristályos szilícium-dioxid elleni védelméről vagy az ILO tengerészeti egyezményéről)*.

A legújabb fejlemények arra engednek következtetni, hogy az ágazati megállapodások száma tovább nőhet, és az ilyen tárgyalások egyre inkább függetlenné válnak a Bizottság által indított hivatalos konzultációktól. Számos ágazatban zajlanak vagy indulnak tárgyalások, beleértve a személyes szolgáltatásokat, a professzionális labdarúgást, a belvízi hajózást és a tengeri halászatot.

Mindazonáltal lehetséges, hogy az ágazati szociális partnerek még nem aknázták ki teljes mértékben a lehetőségeket, amelyeket e keret az ágazati tárgyalások számára nyújt. A fő ágazatok, ahol nagy nemzetközi vállalatok dominálnak *(acélipar, telekommunikáció, vegyipar, polgári repülés)* rendszerint kevesebb figyelmet fordítanak az európai ágazati szintre, mert a szociális partnerek inkább közvetlenül vállalati szinten szeretnek tárgyalni, beleértve az Európai Üzemi Tanácsokon belüli tárgyalásokat. Az állami szféra szintén távol maradt az ágazati tárgyalásoktól mindaddig, amíg 2009-ben nem került sor áttörő megállapodásra a kórházi ágazatban az éles tárgyak okozta sérülésekkel szembeni védelemről szóló tárgyalások keretében.

Amennyiben a szubszidiaritás elvével indokolható, rugalmas szabályozási megoldásokra van szükség uniós szinten a foglalkoztatás egyre összetettebbé váló kérdéseinek megoldására²⁴. A munkahelyi egészség és biztonság, a munkakörülmények és a munkaidő kérdései egyes esetekben az ágazati szempontok világosan kimutatható jegyeit viselik magukon. Az ágazati szociális partnerek kiegyensúlyozott kompromisszumok megkötésére való készsége és sajátos szakértelme segítheti őket abban, hogy rendkívül eredményes szerepet töltsenek be ágazati szinten a konkrét kérdések megtárgyalásában, ha ezek az összes tagállamban vagy túlnyomó többségükben felmerülnek. A Bizottság szükség esetén kész további technikai és pénzügyi támogatást nyújtani e tárgyalásokhoz. Mivel az európai jogszabályokkal való összhang és a jogalkotás minősége különösen fontos az európai irányelv útján végrehajtandó megállapodások esetében, a Bizottság adott esetben készséggel nyújt jogi tanácsadást a tárgyalások során.

²⁴ Amint azt a munkahelyi egészség és biztonság vagy a munkaidő kérdései is példázzák, az ágazati vetület az említett komplexitás jelentős részét képezi.

4. AZ ÁGAZATI SZOCIÁLIS PÁRBESZÉDBEN RÉSZT VEVŐ EURÓPAI BIZOTTSÁGOK HATÁSTERÜLETÉNEK ÉS REPREZENTATIVITÁSÁNAK JAVÍTÁSA

4.1. A bizottságok hatókörének és méretének kiigazítása

1998 óta az Európai Bizottságot egyaránt felkérték arra, hogy hozzon létre bizottságokat mind a nagy gazdasági ágazatokban (*építőipar, mezőgazdaság, postai szolgáltatások, kórházak, oktatás, kereskedelem, fémipar, gépészet és technológiaalapú ágazatok*), mind a kisebb ágazatokban (például hajógyárak) vagy mikroágazatokban (mint például a professzionális labdarúgás). Ez rávilágít a bizottságok körülhatárolásának kérdésére. Egy adott ágazat kiterjedésének meghatározását²⁵ az is nehezíti, hogy a szociális párbeszéd és a kollektív szerződéssel kapcsolatos tárgyalások ágazati lefedettsége tagállamonként eltérő. Ráadásul a bizottságok szerkezete is ágazatonként változó.

A Bizottság felméri, hogy egy adott ágazat behatároltsága arányos-e az érintett gazdasági tevékenységgel, és figyelembe veszi a szociális partnerek intézményi összetételét, szem előtt tartva, hogy a konkrét eredményekhez kritikus méretre van szükség. A gyakorlatban az ágazati szociális párbeszéd lefedettsége szorosan összefügg tagjainak reprezentativitásával²⁶. Ezért kell a bizottságoknak a lehető leginkluzívabbnak²⁷ és leginkább körülhatároltnak lennie ahhoz, hogy az érdekelt felek számára megfelelő súllyal bírjon. Magában kell foglalnia az összes releváns partnert, és biztosítania kell a megfelelő reprezentativitást.

Az ágazatok méretével kapcsolatos megközelítés nem akadályozza meg a Bizottságot abban, hogy szükség esetén ösztönözze ad hoc alapon alágazati (pl. *légiforgalmi szolgáltatás a polgári repülésen belül*) vagy több ágazatot érintő (pl. kereskedelempolitika, fenntarthatóság, hatásvizsgálat és monitoringmechanizmusok) kérdésekkel foglalkozó vagy tárgyalási folyamatok elindítását célzó (pl. *a kristályos szilícium-dioxiddal kapcsolatban*)²⁸ munkacsoportok létrehozását.

4.2. Új szereplők bevonása a változásokhoz való alkalmazkodás érdekében

Az ágazat határait azon szerkezeti változások fényében is kell szemlélni, amelyek a globalizáció, a piaci változások és a technológiai fejlődés következtében hatással vannak a gazdasági tevékenységekre és a foglalkoztatás szerkezetére.

Bármely ágazatban megjelenhetnek vagy eltűnhetnek gazdasági szereplők. Az elmúlt években olyan új szereplők jelentek meg, mint például a *diszkont légitársaságok* a polgári repülésben, a *magánvállalatok* a postai szolgáltatásokban és a távközlésben, a *mezőgazdasági alvállalkozók* a mezőgazdaságban. Az állami szférában egyes szervezeteket privatizáltak, és átalakították szerkezetüket. Emellett a szociális partnerek szerkezete európai és nemzeti szinten is változhat, új vagy erősebb szereplők megjelenését eredményezve. Például a kis- és középvállalkozások egyre jobban érdeklődnek az európai ágazati szociális párbeszéd iránt.

Előfordulhat, hogy a piacon megjelenő új gazdasági szereplők nem érdekeltek eléggé vagy nem megfelelő a szerkezetük ahhoz, hogy részt vegyenek egy szociális partnerszervezet tevékenységében. Ha viszont ezek az új szereplők csatlakozni kívánnak az európai szociális

²⁵ A NACE-nómenklatúra alapján az EUROFUND által – amely jelenleg vizsgálatokat folytat a reprezentativitás kérdéskörében – elfogadott módszerrel összhangban, http://www.eurofound.europa.eu/eiro/comparative_index.htm

²⁶ A foglalkoztatói szervezetek szerkezete rendszerint szűkebb, míg a szakszervezetek tágabb bázis alapján szerveződnek.

²⁷ A Bizottság például szakáganként különálló bizottságok helyett egyetlen átfogó sportbizottság létrehozását fogja ösztönözni.

²⁸ Európai Szilíciumhálózat (NEPSI), melyet a munkavállalók és munkáltatók európai ágazati szövetségei hoztak létre, amelyek 2006. április 25-án aláírták „*A munkavállalók egészségének a kristályos szilícium-dioxid és az azt tartalmazó termékek megfelelő kezelésén és alkalmazásán keresztül védelméről*” szülő, szociális párbeszéd eredményeként létrejött megállapodást.

párbeszédhez, és teljesítik a megfelelő kritériumokat, a bizottságoknak támogatni és ösztönözni kell részvételüket az adott delegációkban, biztosítva, hogy azok összetételében tükröződnek a gazdasági és foglalkoztatási körülmények változásai. Az ilyen új szereplők kiegészíthetik a reprezentativitást egy adott ágazatban, ha az új szervezetek bizottságokban vesznek részt, kölcsönös elismerés és megállapodás alapján. Az olyan egyszerű intézkedések, mint az új szereplők felkérése csatlakozásra és/ vagy az üléseken való részvételre teljes jogú tagként vagy adott esetben megfigyelőként²⁹, az összes releváns partner integrációját segíthetik. Az Európai Bizottság a bizottságok reprezentativitásának vizsgálatakor a szociális partnerek autonómiájának teljes mértékű tiszteletben tartása mellett e fejleményekre is figyelemmel lesz.

4.3. A nemek kiegyensúlyozott képviseletének biztosítása

Egyes bizottságok szövegeket és projekteket fogadtak el a nemek munkaerő-piaci egyenlőségének biztosítására, például egyenlőségi cselekvési tervek vagy munkahelyi helyes gyakorlatokat tartalmazó iránymutatások formájában. A bizottságok küldöttségeiben való részvételt tekintve azonban a nők rendszerint – az érintett ágazatban betöltött szerepükhöz viszonyítva – nem rendelkeznek megfelelő képviselettel.

A helyzet ágazatonként változik, és elsősorban a nemzeti tagszervezetek kinevezési eljárása következtében áll elő. A nemek közötti esélyegyenlőség és a megkülönböztetésmentesség európai elveivel összhangban³⁰ azonban a Bizottság felkérte az európai szociális partnereket, hogy nemzeti tagszervezeteikkel együtt törekedjenek a megfelelőbb egyensúlyra a nemek között mind a részvételi arányok, mind a bizottságok vezető testületében való képviselet tekintetében³¹. A Bizottság ugyanezen elvek szellemében felkérte az európai szociális partnereket, hogy fejlesszék tovább a meglévő fellépéseket, és vizsgálják meg új fellépések lehetőségét a tudatosság növelése és a nemek közötti egyenlőség ügyének napirenden tartása érdekében.

5. AZ ÁGAZATI SZOCIÁLIS PÁRBESZÉDÉRT FELELŐS EURÓPAI BIZOTTSÁGOK HATÉKONYSÁGÁNAK ERŐSÍTÉSE

5.1. Az ágazatok közötti szinergiák és tájékoztatás

A Bizottság támogatja és ösztönzi a kezdeményezéseket a bizottságok között, valamint az ágazatközi és ágazati európai szociális párbeszéd keretében. Az elmúlt években e szinergiák meghozták gyümölcsüket, nem csupán a megvitatott témák, hanem az eredmények, mindenekelőtt az önálló megállapodások tekintetében. Az együttműködés e típusa erősíti az európai ágazati szociális párbeszéd hozzáadott értékét, ugyanakkor megelőzi a munkafeladatok megkettőződését, valamint azt, hogy a szociális partnerek eltérő álláspontokat alakítsanak ki.

Az ágazatok között 2006-ban történt jelentős áttörés, amikor 14 ipari ágazat kötött önálló megállapodást a *munkavállalók egészségének a kristályos szilícium-dioxiddal és az azt tartalmazó termékek megfelelő kezelésén és alkalmazásán keresztüli védelmével* kapcsolatban.

²⁹ Ezt sikeresen megvalósították a munkavállalók kristályos szilícium-dioxiddal szembeni védelméről szóló megállapodás előkészítése során, 2006-ban. Egyes bizottságokban vagy munkacsoportokban speciális érdekeket képviselő csoportok, kkv-k és/ vagy önfoglalkoztatók is részt vehetnek megfigyelőként.

³⁰ EUMSz. 10. cikk „Politikai és tevékenységei meghatározása és végrehajtása során az Unió küzd mindenfajta nemi, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékosságon, életkoron vagy szexuális irányultáson alapuló megkülönböztetés ellen.”

³¹ A Bizottság vizsgálatait adatokat gyűjtene a bizottságok küldöttségeinek nemi összetételéről.

A több iparágra és ágazatra kiterjedő szociális párbeszédben megvalósuló szinergiára először a távmunka kérdésében volt példa (2002). A távközlés ágazatában fogadtak el először iránymutatásokat, melyet követően számos ágazatban került sor több iparágot felölelő megállapodásra. A munkahelyi stresszről szóló önálló megállapodás létrejöttét követően (2004) a személybiztonsági és vagyónvédelmi szolgáltatások, az építőipar, áramszolgáltatás és a központi közigazgatás közös szövegei egyaránt hivatkoztak rá.

2006-ban a munkahelyi erőszakról szóló iparágközi önálló megállapodás nem fogalmazott meg részletes rendelkezéseket a harmadik féltől eredő erőszakról (vagyis a vállalaton kívüli személyek által elkövetett erőszakos cselekményekről³²). A kereskedelem, a helyi és regionális kormányzatok, a kórházak és a személybiztonsági és vagyónvédelmi ágazat ezt követően arra törekedtek, hogy az ágazatokon átívelő megállapodást specifikus ágazati és/vagy multiszektorális nézőpontokkal egészítsék ki. 2010-ben tárgyalásokat kezdtek egy folyamatorientált szövegről.

E több ágazatot felölelő példák mellett érdemes kiemelni a tapasztalatoknak a bizottságok közötti lehetséges átadását. Az egyik, számos ágazatot érintő kérdés a szociális szempontból felelős közbeszerzés kérdése. Több bizottság dolgozott e kérdésen saját szempontjai alapján, és az ezt követő tapasztalatcsere több hasonló tájékoztató anyag/ kézikönyv kiadását eredményezte, amely iránymutatást ad az ezekben az ágazatokban szerződéseket odaítélő szervezeteknek és állami hatóságoknak³³. Tapasztalatuk releváns a Bizottság munkájához a közbeszerzések szociális szempontjai tekintetében. Emellett ágazatok széles spektrumában is alkalmazni kezdték³⁴. Az ilyen együttműködés rendszeres információáramlást követel az európai ágazati párbeszédrel kapcsolatos tevékenységekről, ezenkívül a potenciálisan közös érdeklődésre számot tartó kérdések meghatározása miatt monitoring is szükséges hozzá. A Bizottság többek között az összekötő fórum³⁵ segítségével támogatja a bizottságok között az ötletek áramlását; ez a fórum évente négyszer ad lehetőséget arra, hogy az összes európai ágazati szociális párbeszédrel foglalkozó szervezet képviselői találkozzanak egymással.

A bizottságok, valamint az ágazatközi és ágazati szociális párbeszéd közötti szinergiák fejlesztése értékes hozzájárulást nyújthatna az uniós foglalkoztathatóság és szociálpolitikai célkitűzések támogatásához, ahogyan a Lisszaboni Szerződés 9. cikke is megfogalmazza³⁶.

5.2. Eredményesebb megvalósítás és a végrehajtás jobb ellenőrzése

Az, hogy az európai ágazati szociális párbeszéd mennyire tud hozzájárulni az európai munkakörülmények javításához, attól függ, hogy az általa elért eredményeket megvalósítják-e a munkahelyeken. A Bizottság 2004. augusztus 12-i közleményében³⁷ felhívta az európai szociális partnerek figyelmét arra, hogy részletes nyomon követési és jelentéstételi rendelkezések szükségesek ezen eredmények hatásának ellenőrzésére.

³² Az erőszakos cselekmény az ügyfelek/ betegek sértő magatartásától a fegyveres rablásig terjedhet.

³³ Személyvédelem (1999), takarítószolgálatok (2002), textil- és ruhaipar (2005), szerződéses közétkeztetés (2006).

³⁴Lásd a Bizottság szolgálati munkadokumentumát *a közbeszerzések során a szociális szempontok figyelembevételéről („szociális vásárlás”)*.

³⁵ A Bizottság évi 4-5 alkalommal rendezi meg a fórumot, melyre meghívja a főtítkárokat, az elnököket, valamint az európai szociális partnerszervezetek és a szociális párbeszédrel foglalkozó bizottságok más érdekelt tagjait mind ágazati, mind iparágközi szinten. A fórum fő célja, hogy információ- és tapasztalatcsere tegyen lehetővé, erősítse az ágazatok közötti szinergiákat, valamint az ágazati és iparágközi szociális párbeszéd szinergiáit.

³⁶ „Politikái és tevékenységei meghatározása és végrehajtása során az Unió figyelembe veszi a foglalkoztatás magas szintjének előmozdítására, a megfelelő szociális biztonság biztosítására, a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemre, valamint az oktatás, a képzés és az emberi egészség védelmének magas szintjére vonatkozó követelményeket.”

³⁷ Lásd a 11. látjegyzetet.

A legtöbb európai ágazati szociális partnerszervezetre a központosítás alacsony foka jellemző. Kevés lehetőségük van arra, hogy hatással legyenek nemzeti tagszervezeteikre. Az európai szintű párbeszéd nemzeti szintű nyomon követése attól is függ, hogy a nemzeti ágazati szociális partnereket eredményesen bevonják az uniós párbeszédbe, ezenfelül pedig az uniós szociális párbeszéd-mechanismusok és a különféle nemzeti iparági viszonyrendszerek interakcióján is múlik. A nemzeti szintű hatékony nyomon követés emellett egyértelműen kapcsolódik a szociális partnerek reprezentativitásához is, ezért fontos, hogy a bizottságok minél befogadóbbak legyenek, és adott esetben vonjanak be új szereplőket is: az olyan nemzeti szervezetek, amelyek nem vesznek részt európai szinten a bizottságok munkájában, esetleg nem szívesen hajtanak végre olyan rendelkezéseket, amelyekhez nem nyújtottak hozzájárulást.

Az uniós ágazati szociális párbeszéd legtöbb eredménye „puha” eredmény, vagyis célja a tudatosítás, a helyes gyakorlat terjesztése vagy konszenzus kialakítása és bizalomépítés. A nemzeti szintű eredmények minőségi mutatókkal értékelhetők, de szisztematikus mennyiségi adatokkal nem.

Az uniós szinten kötött önálló megállapodások nemzeti szintű végrehajtásának módját illetően a megállapodások arra kötelezik az aláírókat és azok nemzeti tagszervezeteit, hogy saját kezdeményezésre nemzeti szabályozáson keresztül (jogalkotás, kollektív megállapodások, magatartási szabályzat, eszközök közös támogatása stb.) biztosítsák a végrehajtást. A nyomon követés kötelezettsége még erősebb, ha a szociális partnerek olyan megállapodás megkötése mellett döntenek, amely nyomán a Bizottság jogalkotási javaslatát felfüggesztik. Ez erőteljesen arra ösztönzi az uniós szociális partnereket, hogy az ilyen megállapodásokat teljes mértékben és hatékonyan hajtsák végre. Az európai szociális partnereknek nagyobb kapacitást kell a monitoringfolyamatokba fektetniük, és olyan releváns mutatókat kell kifejleszteniük, amelyek javítják jóváhagyott szövegek végrehajtását és értékelését³⁸.

A Bizottság ezeket koordinációval és technikai segítségnyújtással támogathatja, beleértve a nemzeti szociális partnerek által jóváhagyott eredeti szövegnek megfelelő fordítást, valamint segítheti még a végrehajtásról szóló iránymutatással, tudatosítással, folyamatos tanulási folyamattal, az európai szociális partnerek és az Európai Bizottság által végzett monitoringgal és jelentéstétellel is.

A Bizottság felelős az ágazati szociális párbeszédrel foglalkozó bizottságok munkájának ellenőrzéséért és tevékenységeik ösztönzéséért, figyelembe véve az egyes ágazatok specifikumait. A Bizottság figyelembe veszi az olyan kérdéseket, mint például a megfelelő munkaprogram és megfelelő eljárási szabályzat elfogadása, az ülésekre készített használható napirend, tevékenységorientált jegyzőkönyvek és következtetések, valamint ezek eredményes nyomon követése. A tapasztalatok szerint a bizottságok tevékenységében viszonylagos inaktivitás következhet be a szociális partnerek közötti konfliktusok vagy a megfelelő képviselő hiánya miatt. Ilyen esetben a Bizottság továbbra is segítséget nyújt a bizottságoknak, ugyanakkor fenntartja a lehetőséget, hogy a tevékenységének eleget tenni nem képes bizottság működését felfüggeszse.

5.3. Az európai finanszírozás megfelelőbb felhasználása

Az európai ágazati szociális párbeszéd elindításához és működéséhez bizottsági finanszírozás áll rendelkezésre. A finanszírozás elérhető ülések szervezéséhez, a szakértők költségeinek

³⁸ Például a munkavállalók egészségének a kristályos szilícium-dioxiddal és az azt tartalmazó termékek megfelelő kezelésén és alkalmazásán keresztüli védelméről szóló önálló megállapodás végrehajtására meghatározott rendelkezések.

visszatérítéséhez, valamint tolmácsoláshoz. A Bizottság évente több mint 180 ülést szervez (ami bizottságonként átlagosan 1-2 plenáris ülést és 3-4 munkacsoport-megbeszélést tesz ki évente).

A Bizottság a gazdaságos, hatékony és eredményes finanszírozás híve. Az európai ágazati szociális partnereket felkéri a megfelelő munkaprogramok, napirendek, munkadokumentumok és hozzájárulások időben történő elkészítésére, eredményes ülések szervezésére és a Bizottság által biztosított eszközök optimális kiaknázására (*az információk és szakértelem megosztása, tolmácsolás, a partnerek számára rendelkezésre bocsátott üléstermek stb. tekintetében*).

A Bizottság a projekteket két költségvetési tételen keresztül is támogatja, amelyek lehetővé teszik a szociális párbeszéd, valamint a tájékoztatási és képzési intézkedések finanszírozását³⁹ mind európai, mind nemzeti szinten. Az ágazati szociális partnerek több mint 100 projektben vesznek részt. Minden évben mintegy 30-50 projektbe kapcsolódnak be szociális partnerintézmények és partnerszervezeteik.

6. KÖVETKEZTETÉS

Az európai ágazati szociális párbeszédnek az elmúlt 12 évre visszatekintő értékelése bemutatja, hogy a párbeszéd milyen többletértéket nyújtott az európai szociális modell számára. Az értékelésből kitűnik, hogy közvetlen összefüggés áll fenn a nemzeti szociális párbeszéd hatékonysága és az európai szintű hatékonyság között, a két szint kölcsönösen ösztönzi egymást. Az értékelés kiemeli, hogy az ágazati szociális párbeszédrel foglalkozó bizottságoknak el kell ismerniük az új kihívások és az irányvonalak változásai miatti alkalmazkodás szükségességét.

Az ágazati szociális párbeszédrel foglalkozó bizottságok a szociális partnereknek keretet biztosítanak a koordinációra, a közös fellépésre és tárgyalásra, és ezt az összes ágazati szociális partner kiaknázhatja. A konzultációk sikere érdekében a bizottságoknak szisztematikusabban kell részt venniük a hatásvizsgálati folyamatban. A képzettséggel foglalkozó ágazati tanácsokban való részvétel segítheti a szociális partnereket, hogy önállóan folytatott párbeszédük kiegészítésül csatlakozzanak más partnerek közös fellépéséhez.

A tárgyalási képesség előmozdítása érdekében a bizottságok rugalmas eszközt biztosítanak a foglalkoztatási kérdések megtárgyalásához és a különböző ágazatok szerteágazó és komplex problémáit figyelembe vevő megoldások megkereséséhez. A Bizottság biztosítani fogja, hogy az ágazati szociális párbeszédnek nyújtott pénzügyi és technikai támogatása megfelelő és arányos, hogy az európai szociális partnerek minőségi hozzájárulást nyújthassanak, és megfelelően végrehajtott és ellenőrzött közös eredményeket érhessenek el.

Az ágazati szociális párbeszéd hatókörének a gazdaság és a munkaerőpiac egészére történő kiterjesztése érdekében a Bizottság rugalmas, proaktív megközelítést dolgozott ki. Ez kiemeli az új ágazati szociális párbeszédrel foglalkozó bizottságok létrehozásának hozzáadott értékét. A Bizottság mindig is a befogadó megközelítést támogatta az európai ágazati szociális párbeszédrel foglalkozó bizottságok létrehozásában, a pluralizmus elvéinek⁴⁰ és a szociális partnerek autonómiájának tiszteletben tartása mellett. Az európai szociális partnereknek olyan intézkedéseket kell elfogadniuk, amelyek elősegítik valamennyi érintett szociális partner integrációját.

³⁹ 04.03.03.01. költségvetési tétel – Munkaügyi kapcsolatok és társadalmi párbeszéd,

04.03.03.02. költségvetési tétel – Tájékoztató és képzési intézkedések a munkavállalói szervezetek számára.

⁴⁰ A polgári repüléssel foglalkozó bizottság tiszteletben tartja a földi kezeléssel, a légiforgalmi szolgáltatással és a másodpilótákkal kapcsolatos kérdések sajátosságait, ugyanakkor biztosítja az alágazatok közötti szinergiákat.

Új bizottság létrehozása előtt a szociális partnereket felkérjük kísérleti szakaszú működésre. Fel kell mérniük, hogy igazgatási kapacitásuk meg tud-e birkózni azzal, hogy nagyobb arányban vegyen részt az európai politikaalkotási folyamatban. A kapacitás erősítése érdekében (különösen az új tagállamokban) a nemzeti ágazati szociális partnereket és hatóságokat felkérjük, hogy használják ki teljes mértékben a szociális párbeszéd költségvetési tételeiből és az Európai Szociális Alapból származó pénzügyi támogatást.

Az európai szociális párbeszéd reprezentativitásának erősítése érdekében az európai szociális partnereknek rendszeresen felül kell vizsgálniuk bizottságaik összetételét annak biztosítására, hogy azok tükrözik az ágazatban és a gazdaság egészében zajló változásokat. Az ágazati szociális párbeszéd fejlődése szükségessé teszi az ágazati reprezentativitásról szóló tanulmányok elvégzése és ezek eredményeinek aktualizálása felgyorsítását annak érdekében, hogy tartható legyen a lépés a változásokkal.

Az európai ágazati párbeszéd hatékonyságának javítása érdekében külön figyelmet kell fordítani az ágazatok közötti konzultációra, összhangra és szinergiákra. Az összekötő fórum megfelelő platformot biztosít e megbeszéléseknek és a bevált gyakorlatok cseréjének.

Az európai ágazati szociális párbeszéd eredményeinek ismertebbé tétele és végrehajtásuk ellenőrzésének támogatása érdekében a szociális partnereknek a Bizottságtól rendelkezésre álló összes támogatást fel kell használniuk. Ide tartozik a koordináció, a technikai támogatás, a tudatosítás és a jelentésétel. A Bizottság rendszeresen bemutatja az európai szociális párbeszédben lezajlott változásokat két évente kiadott jelentésében (*Munkakapcsolatok Európában*), és jelentést tesz a tagállamoknak a munkakapcsolatokkal foglalkozó főigazgatósági csoport keretében.

A jelenlegi gazdasági válság megerősítette az európai szociális párbeszéd fontosságát mind az iparágak között, mind ágazati szinten, valamint a szociális partnerektől induló, a vállalati és ágazati körülményekhez igazított kezdeményezések fontosságát. Az iparági és az ágazati szociális párbeszéd egyaránt fontos, amit a különböző bizottságokban folyó munka is igazol. Az ágazati szociális partnerek hozzájárulhatnak ezen erőfeszítésekhez.

A Bizottság az Európa 2020 stratégia részeként továbbra is támogatni fogja az ilyen kezdeményezéseket és az egymást kölcsönösen erősítő gazdasági, szociális és környezeti politikákat, hogy ezzel elősegítse a válságból való kilábalást.

Annex 1

European sectoral social partners' organisations consulted under Article 154 (TFEU)

Sectoral organisations representing employers

- Association of Commercial Television in Europe (ACT)
- Airports Council International — Europe (ACI-Europe)
- Association of European Airlines (AEA)
- Association of European Professional Football Leagues (EPFL)
- Association of European Public Postal Operators (PostEurop)
- Association of European Radios (AER)
- Association of Mutual Insurers and Insurance Cooperatives in Europe (AMICE)
- Association of National Organisations of Fishing Enterprises in the EU (EUROPECHE)
- Banking Committee for European Social Affairs (EBF-BCESA)
- Civil Air Navigation Services Association (CANSO)
- Coiffure EU
- Committee of Agricultural Organisations in the European Union (COPA)
- Community of European Railway and Infrastructure Companies (CER)
- Community of European Shipyards' Associations (CESA)
- Confederation of European Paper Industries (CEPI)
- Confederation of National Associations of Tanners and Dressers of the European Community (COTANCE)
- Council of European Employers of the Metal, Engineering and Technology-Based Industries (CEEMET)
- Council of European Municipalities and Regions (CEMR)
- Employers' Group of the Committee of Agricultural Organisations in the European Union (GEOPA)
- Euracoal
- Euromines
- European Aggregates Association (UEPG)
- European Apparel and Textile Organisation (EURATEX)
- European Association of Cooperative Banks (EACB)
- European Association of Potash Producers (APEP)
- European Barge Union (EBU)
- European Broadcasting Union (EBU)
- European Chemical Employers Group (ECEG)
- European Club Association (ECA)
- European Community Shipowners Association (ECSA)
- European Committee of Sugar Manufacturers (CEFS)
- European Confederation of the Footwear Industry (CEC)
- European Confederation of Iron and Steel Industries (Eurofer)
- European Confederation of Private Employment Agencies (Eurociett)
- European Confederation of Woodworking Industries (CEI-Bois)
- European Construction Industry Federation (FIEC)
- European Coordination of Independent Producers (CEPI)
- European Federation of Cleaning Industries (EFCI)
- European Federation of Contract Catering Organisations (FERCO)
- European Federation of Education Employers (EFEE)
- European Federation of National Insurance Associations (CEA)
- European Federation of Security Services (CoESS)

- European Furniture Manufacturers’ Federation (UEA)
- European Furniture Industries’ Confederation (EFIC)
- European Hospital and Healthcare Employers’ Association (HOSPEEM)
- European Industrial Minerals Association (IMA)
- European Rail Infrastructure Managers (EIM)
- European Regions Airline Association (ERA)
- European Savings Banks Group (ESBG)
- European Skippers’ Organisation (ESO)
- European Telecommunications Network Operators’ Association (ETNO)
- European Union of the Natural Gas Industry (EUROGAS)
- General Committee for Agricultural Cooperation in the European Union (COGECA)
- Hotels, Restaurants and Cafés in Europe (HOTREC)
- International Air Carrier Association (IACA)
- International Aviation Handlers’ Association (IAHA)
- International Federation of Film Producers’ Associations (FIAPF)
- International Federation of Insurance Intermediaries (BIPAR)
- International Road Transport Union (IRU)
- Performing Arts Employers’ Associations League Europe (PEARLE)
- Retail, Wholesale and International Trade Representation to the EU (EuroCommerce)
- Union of the Electricity Industry (EURELECTRIC)

Sectoral European trade union organisations

- European Arts and Entertainment Alliance (EAEA)
- European Confederation of Independent Trade Unions (CESI)
- European Cockpit Association (ECA)
- European Federation of Building and Woodworkers (EFBWW)
- European Federation of Journalists (EFJ)
- European Federation of Public Service Unions (EPSU)
- European Federation of Trade Unions in the Food, Agriculture and Tourism Sectors and Allied Branches (EFFAT)
- European Metalworkers’ Federation (EMF)
- European Mine, Chemical and Energy Workers’ Federation (EMCEF)
- European Trade Union Committee for Education (ETUCE)
- European Trade Union Federation: Textiles, Clothing and Leather (ETUF:TCL)
- European Transport Workers’ Federation (ETF)
- International Federation of Actors (FIA)
- International Federation of Musicians (IFM)
- International Federation of Professional Footballers’ Associations — Division Europe (FIFPro)
- Union Network International — Europe (UNI europa)
- Union Network International — Media and Entertainment International — Europe (EUROMEI)

Annex 2

Art 154 Sectoral Consultations since 2006 (From database on consultations of the EU social partners)

Dates	Subject	Social partners contribution	Results
2006	Musculoskeletal disorders	First phase of consultation, 2004	Framework of actions in the agriculture sector, 2006
2006	Strengthening of maritime labour standards	First phase of consultation, 2006	Agreement on Maritime Labour Standards, 2008 implemented through an EU directive, 2009
2006	Blood-borne infections due to needle stick injuries	First phase of consultation, 2006 Second phase, 2007	Framework Agreement on prevention from sharps injuries in the hospital sector, 2009 <i>implemented through an EU directive, 2010</i>
2007	Carcinogens, mutagens and reprotoxic substances	First phase of consultation, 2004 Second phase in 2007	Multisectoral agreement on crystalline silica, 2006
2009	Exclusions from certain directives of seafaring workers	First consultation, 2009	
2009	Exposure to electromagnetic fields at work	First consultation, 2009	
2010	Reviewing the working time directive	First-phase consultation, 2010	

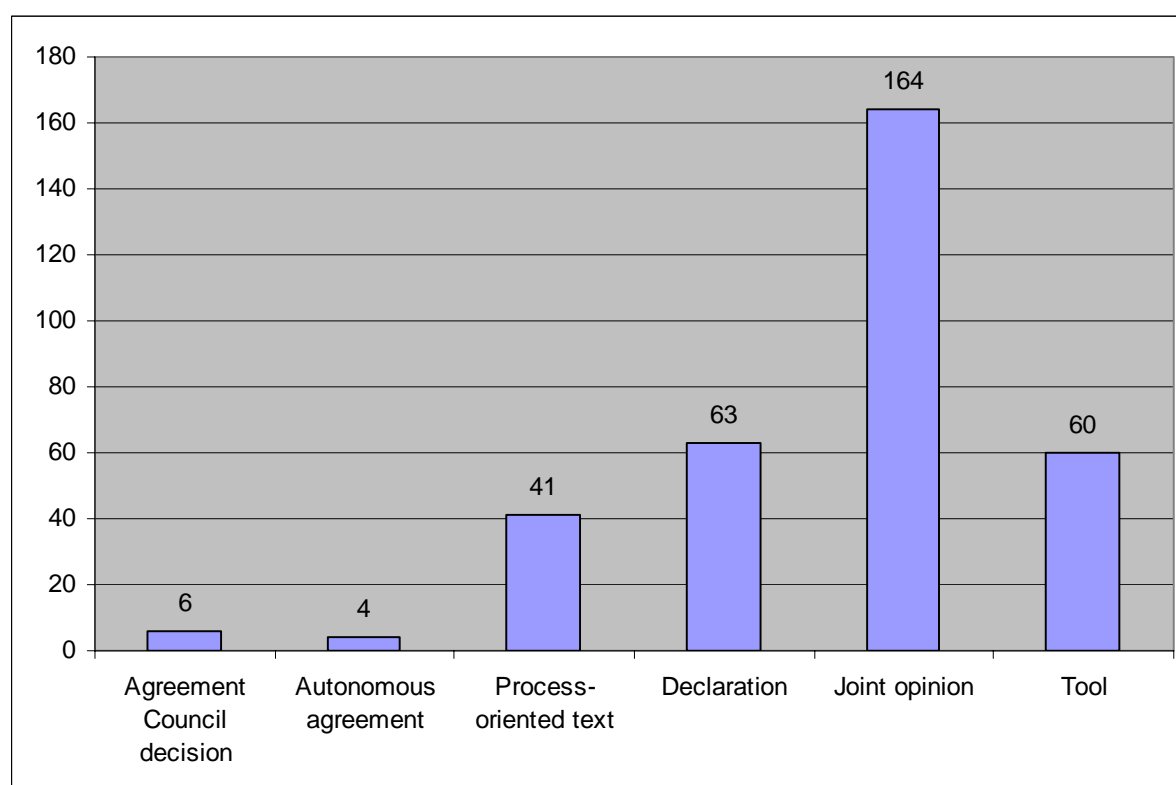
Annex 3

Categories of texts and outcomes of European sectoral social dialogue⁴¹

Category of texts	Sub-categories	Follow-up measures
Agreements	Implementation by directives Implementation by social partners (Article 155)	Implementation reports
Process-oriented texts	Framework of actions; guidelines, codes of conduct, policy orientations	Follow-up reports
Joint opinions and tools	Declarations, guides, handbooks websites, tools	No follow-up clauses Promotional activities

Annex 4

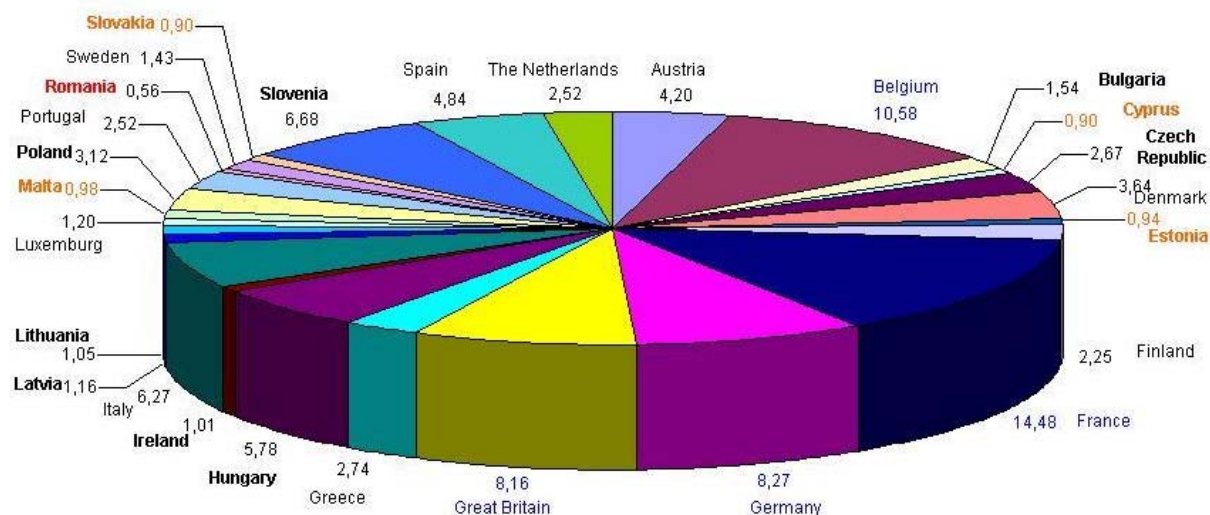
Joint outcomes of the European social dialogue committees (1998- February 2010)

⁴¹ This typology does not imply any ranking between outcomes, taking into account that new committees usually first focus on joint opinions and common projects to improve understanding and strengthen trust before envisaging agreements, while long-standing or more experienced committees are more likely to engage in the negotiation of agreements.

Annex 5

Total participation of Member State representatives in delegations taking part in committee plenary meetings (based on 8 sectors, 2005-2008)

The overall participation graph shows that social partner representatives from the new Member States Cyprus (0.90%), Malta (0.98%), Estonia (0.94%), Romania (0.56%) and Slovakia (0.94%) have participated least in all the plenary sessions analysed, followed by Bulgaria (1.54%), Ireland (1.01%), Lithuania (1.05%), Latvia (1.16%), Luxemburg (1.20%) and Sweden (1.43%). Participation rates have been highest for representatives from Belgium (10.58%), France (14.48%), United Kingdom (8.16%) and Germany (8.27%).

Annex 6

Responsibilities in the implementation process of autonomous agreements and process-oriented texts

Actors	Responsibilities
National social partners	Main responsibility for implementation Translation (if necessary) Dissemination of autonomous agreement and information Discussions/negotiations between social partners Developing implementing measure Reporting about implementation activities
European social partners	Assistance and advice (e.g. translation, best practices) Coordination and monitoring of activities Yearly progress reports and final implementation reports Interpretation (in case of doubts/requests)
National authorities	Subsidiary role in implementation, e.g. through regulation or legislation (not compulsory)
Commission	Assistance and financial support (if necessary) Monitoring and assessment

Annex 7

European Sector Councils on Jobs and Skills

Context

In the December 2008⁴² and June 2009⁴³ Communications, the Commission announced the possibility of providing a framework and financial support to Member States setting up networking projects called "European sector councils on jobs and skills". During 2009, the Commission consulted stakeholders, particularly EU sectoral social partners, about this idea, during sectoral social dialogue committees, at the Liaison forum and during a restructuring forum on 7-8 December dedicated to anticipating skills at sectoral level⁴⁴. Social partners welcomed the idea of reinforced cooperation and exchanging information about skills needed. To assess the feasibility of setting up European sector councils, the Commission launched a feasibility study last year, with a survey and interviews with key stakeholders. Results from the study recommended setting up sector skills councils under certain conditions. In its report⁴⁵, the expert group on New Skills for New Jobs also recommended the creation of EU sector councils to analyse what skills would be needed; to address skills mismatches and to bring updated information and advice to the attention of policymakers and other stakeholders in the field of employment, education and training. This initiative also has the support of the Consultative Commission on Industrial Change at the European Economic and Social Committee⁴⁶.

Objectives

Companies and workers of a given sector face common challenges across the Union. This applies to anticipating skills and matching them with the requirements of the labour market. There is, however, little or no exchange of information between those who monitor the development of these issues at national level. The Commission therefore wishes to offer support for a platform at sectoral level for social partners and national observatories on skills and employment. This would enable sharing of information and best practice and provide recommendations on quantitative and qualitative trends in employment and skills needs in a given sector, as well as on other issues related to qualifications and competences.

The Commission invites the sectoral social partners to take the lead and engage on a voluntary basis in networking efforts aimed at developing a European sector council in their sector on a voluntary basis. The Commission will provide a framework and financial support for partners inviting in this regard, within the limits of its resources to develop this networking. This support will be conditional on an evaluation of the councils in terms of output, commitment, satisfaction and value-added.

⁴² COM (2008) 868 final: *New Skills for New Jobs — Anticipating and matching labour market and skills needs*.

⁴³ COM (2009) 257 final: *A Shared Commitment for Employment*.

⁴⁴ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=88&langId=en&eventsId=209&furtherEvents=yes>.

⁴⁵ *New Skills for New Jobs: Action Now*

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=697&furtherNews=yes>.

⁴⁶ Exploratory opinion CCMI/68 adopted the 17/02/2010 on *Matching skills to the needs of industry and evolving services — possible introduction of sector-based employment-skills councils at European level*.

Structure proposed

European sector councils would take the form of networks among national observatories on skills and employment, together with European sectoral social partners (or other representative stakeholders) who would chair the council of their sector and be responsible for its day-to-day management. To ensure that skills mismatch issues are adequately addressed, relevant European representatives from education and training organisations should be invited to participate.

Timetable and Commission support

The Commission envisages setting up sector councils in two phases: first, identifying existing national observatories and councils on jobs and skills, and second, setting up the sector council, bringing together these bodies in a network. The first and second phases of the process should be launched in 2010 and 2011 for a limited number of pilot sectors. The Commission also envisages the possibility of supporting the setting up of a transversal council to allow for exchanges among sector councils.

Annex 8

Involvement of social partners and sectoral social dialogue committees (SSDC) in the Commission impact assessment procedure

The annex to the revised Impact Assessment Guidelines⁴⁷ contains a specific section on standards for consulting social partners (p. 15, point 5.2). It makes a distinction between initiatives in the field of social policy on the one hand, and social implications for a specific sector on the other. The revised guidelines clarify the need for consultation of existing European sectoral social dialogue committees should there be social implications in the sector concerned:

Commission Decision 98/500/EC stipulates that each sectoral social dialogue committee, for the sector of activity for which it is established, 'shall be consulted on developments at Community level having social implications'. You should therefore verify whether your initiatives will create social implications for a sector for which a sectoral social dialogue committee exists. If this is the case a consultation of the committee has to be organised with the assistance of the Unit 'Social Dialogue and Industrial Relations' in DG EMPL.

EU social partners have welcomed the clarification in the revised guidelines regarding the need for timely and systematic information and consultation of SSDCs if there are social implications at sectoral level.

Consultation of sectoral social dialogue committees is complementary to other forms of consultation, notably public consultations, and it differs from wider consultation of other actors in civil society in that social partners engaged in SSDCs are recognised by the Commission as representative actors of the sector concerned. A consultation of an SSDC on an impact assessment would include a definition of the underlying problem, the relevant policy options and an estimate of social and employment impacts of the various options and any relevant accompanying mitigating policy measures.

A possible joint position of the committee on the impact assessment can therefore give a strong, representative indication about realistic policies and their impacts and implementation. It can improve policy-making and facilitate the communication of decisions. Addressing requests to the relevant committees has two advantages. It is a means of obtaining a formal and representative view based on existing social dialogue structures and contributes to the development and policy relevance of European social dialogue at sectoral level.

The consultation of SSDCs in the context of impact assessments is organised on the basis of their existing work programmes and meeting planning, in cooperation with the '*Social Dialogue and Industrial Relations*' Unit of DG EMPL and other Commission services involved. The policy services responsible for the impact assessments take due account of the opinions expressed by the European social dialogue committees in the context of their consultation. To enable transparent and efficient consultation, the Commission will publish a list of all planned impact assessments, along with the Commission work programme.

⁴⁷ See footnote No15.

Annex 9

Overview of NACE classifications for the committees

Sector	NACE classification
Agriculture	NACE rev.2 class 01 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 01) most closely covers the sector, including the growing of crops, fruits and vegetables, the raising of animals, landscape gardening, hunting and related agricultural and animal husbandry service activities, and excluding forestry and logging and related activities, fishing and fish farming and veterinary activities.
Agro-food industry **	NACE rev.2 classes 10-12 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 15-16 and 51.3-51.4) most closely cover manufacture of food products, beverages and tobacco products.
Audiovisual services	NACE rev.2 classes 18, 58-60 and 63 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 22 and 92) most closely covers the sector, including: printing and publishing activities; the reproduction of recorded media; motion pictures and video, radio and television programme production, distribution and broadcasting activities; recreational, cultural and sporting activities; activities of news agencies.
Banking	NACE rev.2 class 64 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 65) most closely covers the sector and includes banks, credit institutions and financial service activities other than insurance and pension funds.
Central administration*	NACE rev.2 class 84 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 75) most closely covers the sector, including general public administration activities, regulation of the activities of providing health care, education, cultural services, compulsory social security and other social services, foreign affairs, defence activities, justice and judicial activities, public order and safety activities, and fire service activities.
Chemical industry	NACE rev.2 classes 20-22 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 24-25) most closely covers the sector, including petrochemicals and plastics, specialty and fine chemicals, pharmaceutical products and pharmaceutical preparations, and consumer and other chemicals.
Civil aviation	NACE rev.2 classes 51.1, 51.21 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 62.A and 62.2) and NACE rev.2 class 52.2 most closely cover the sector, including scheduled and non-scheduled passenger and freight air transport as well as relevant support activities, ground handling and air traffic management.
Cleaning industry	NACE rev.2 class 81.2 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 74.7) most closely covers the sector, including: services provided by specialised contractors, building maintenance and associated cleaning, cleaning of trains, buses and planes, waste management services and disinfecting and exterminating activities.
Commerce	NACE rev.2 classes 45-47 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 50-52) most closely cover the sector, including retail and wholesale trade including repair and trade of motor vehicles.
Construction	NACE rev.2 classes 41-43 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 45), covering all forms of building and civil engineering activities as well as specialised construction activities such demolition and site preparation and the renting of construction or demolition equipment with operators.
Contract catering	NACE rev.2 class 56.29 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 55.51-55.52) most closely covers the sector, including canteens, catering and other food service activities.
Education	NACE rev.2 class 85 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 80) most closely covers the sector, including pre-primary, primary, general secondary, technical and vocational, tertiary, adult and other education
Electricity	NACE rev.2 class 35.1 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 40.1) most closely covers the sector, including the production, transmission, distribution and trade of electricity.

Extractive industries	NACE rev.2 classes 05 and 07-09 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 10 and 13-14) most closely covers the sector, including: mining of hard coal, lignite, iron and non-ferrous metal ores, and minerals; extraction of peat and salt; other mining and quarrying activities and support activities; it excludes the extraction of crude petroleum and natural gas.
Footwear	NACE rev.2 classes 15.2, 22.19 and 22.29 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 19.3) most closely cover the sector, including the manufacture of footwear from materials such as textiles, plastics, rubber or leather as well as specialised products such as snowboard boots and protective footwear.
Furniture	NACE rev.2 class 31 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 36.1) most closely covers the sector, including manufacture of office and shop furniture, kitchen and other furniture.
Gas	NACE rev.2 class 35.2 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 40.2) most closely covers the sector, including production, distribution and trade of gas.
Horeca	NACE rev.2 classes 55-56 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 55) most closely covers the sector, including hotels and accommodation, restaurants, catering, cafés, canteens, short-stay accommodation and similar establishments.
Hospitals	NACE rev.2 classes 86-87, and notably NACE rev.2 class 86.1 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 85.11), most closely cover the sector, including hospital, human health and care activities.
Information and communication technology services (ICTS) **	NACE rev.2 classes 58-63 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 22, 64.2, 72, 92) most closely cover publishing activities, motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities, programming and broadcasting activities, news agencies, telecommunications, computer programming and information services activities.
Inland waterways	NACE rev.2 classes 50.3-50.4 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 61.2) and NACE rev.2 class 52.2 most closely cover the sector, including inland passenger and freight water transport as well as relevant support activities.
Insurance	NACE rev.2 class 65 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 66) most closely covers the sector and includes insurance, reinsurance and pension funding, except compulsory social security.
Live performance	NACE rev.2 class 90 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 92.3) most closely covers the sector, including artistic and literary creation, performing arts, interpretation, operation of arts facilities, fair and amusement parks and other entertainment activities in direct contact with the public.
Local and regional government	No specific NACE classification covers local and regional government. NACE rev.2 class 84.1 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 75.1) covers administration of the state and the economic and social policy of the community, and NACE rev.2 class 84.2 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 75.2) covers the provision of services to the community as a whole (excluding central government). Other activities such as social work, health care and education are covered by other NACE classes and may in many cases form part of local and regional government, too.
Maritime transport	NACE rev.2 classes 50.1-50.2 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 61.1) and NACE rev.2 class 52.2 most closely cover the sector, including sea and coastal passenger and freight transport as well as relevant support activities.
Metal industry	NACE rev.2 classes 25-30 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 28-30) most closely cover the sector, including manufacture of metal products; computer, electronic and optical products; electrical equipment; machinery and equipment; motor vehicles; ships and boats.
Paper industry	NACE rev.2 class 17 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 21) most closely covers the sector, including manufacture of pulp, paper and paper products.
Personal services	NACE rev.2 class 96.02 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 93.02) most closely covers the sector, including hairdressing and other beauty treatment.

Postal services	NACE rev.2 classes 53.1-53.2 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 64.11-64.12) most closely cover the sector, including postal and courier activities. However, the services provided by postal operators may also include communication, logistics, retail, money transmission and other financial services, and many others besides. Indeed, the NACE rev.2 classification has been adapted to allow for a distinction of activities into 'postal activities under universal service obligation' and 'other postal and courier activities'.
Private security	NACE rev.2 class 80 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 74.6) most closely covers the sector, including private security activities, security systems service activities and investigation activities.
Professional football	NACE rev.2 class 93.12 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 92.62) most closely covers the activities of sport clubs. Professional football is one part of this classification.
Railways	NACE rev.2 classes 49.1-49.2 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 60.1) and NACE rev.2 class 52.2 most closely cover the sector, including passenger and freight rail transport as well as relevant support activities.
Road transport	NACE rev.2 classes 49.3-49.4 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 60.2) and NACE rev.2 class 52.2 most closely cover the sector, including passenger and freight transport as well as relevant support activities.
Sea fisheries	NACE rev.2 class 0.3 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 0.5) most closely covers the sector, including marine and freshwater fishing and aquaculture.
Shipbuilding	NACE rev.2 classes 30.1 and 33.1.5 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 35.1) most closely cover the sector, including the building, repair and maintenance of ships and boats.
Sports **	NACE rev.2 class 93.1 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 92.6 and 93.0) most closely covers sports activities, including the operation of sports facilities, activities of sports clubs, fitness facilities and other sports activities.
Steel	NACE rev.2 class 24.10 (equivalent to NACE rev.1.1 class 27.1) most closely covers the sector, including manufacture of basic iron and steel and of ferro-alloys.
Sugar	NACE rev.2 classes 10.81-10.82 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 15.83-15.84) most closely cover the sector, including the manufacture of sugar and sugar confectionary.
Tanning & leather	NACE rev.2 class 15.1 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 19.1-19.2) most closely covers the sector, including tanning and dressing of leather, and manufacture of luggage, handbags, saddlery and harness.
Telecommunications	NACE rev.2 classes 60.1-60.2, 61 and 82.2 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 64.2) most closely cover the sector, including: radio and television broadcasting; wired, satellite and other telecommunications activities; maintenance of the network; and call centre activities.
Temporary agency work	Temporary agency work cuts across NACE sector classifications and refers to situations where workers are employed by an agency, and then, via a commercial contract, hired out to perform work assignments at a user enterprise.
Textile & clothing	NACE rev.2 classes 13-14 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 classes 17-18) most closely cover the sector, including the manufacture and production of textiles and clothing.
Woodwork	NACE rev.2 class 16 (mainly equivalent to NACE rev.1.1 class 20) most closely covers the sector, including sawmilling and planing of wood and manufacture of wood and products of wood and cork, except furniture, and excluding forestry and logging activities.

* committee in test phase; ** candidate sector for new representativeness studies

Annex 10

Number of employees in the EU in 2008, by sector (NACE-2)

	<i>NACE class and description</i>	<i>Number of employees (in 1000)</i>	<i>Number of employees (in %)</i>
1	Crop and animal production	2.277	1.23 %
2	Forestry and logging	404	0.22 %
3	Fishing and aquaculture	95	0.05 %
5	Mining of coal and lignite	366	0.20 %
6	Extraction of crude petroleum and natural gas	95	0.05 %
7	Mining of metal ores	62	0.03 %
8	Other mining and quarrying	258	0.14 %
9	Mining support service activities	129	0.07 %
10	Manufacture of food products	4.115	2.22 %
11	Manufacture of beverages	496	0.27 %
12	Manufacture of tobacco products	60	0.03 %
13	Manufacture of textiles	863	0.46 %
14	Manufacture of wearing apparel	1.532	0.83 %
15	Manufacture of leather and related products	476	0.26 %
16	Manufacture of wood and of products of wood and cork	1.140	0.61 %
17	Manufacture of paper and paper products	702	0.38 %
18	Printing and reproduction of recorded media	1.017	0.55 %
19	Manufacture of coke and refined petroleum products	230	0.12 %
20	Manufacture of chemicals and chemical products	1.413	0.76 %
21	Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations	849	0.46 %
22	Manufacture of rubber and plastic products	1.569	0.85 %
23	Manufacture of other non-metallic mineral products	1.479	0.80 %
24	Manufacture of basic metals	1.391	0.75 %
25	Manufacture of fabricated metal products	3.828	2.06 %

26	Manufacture of computer	1.658	0.89 %
27	Manufacture of electrical equipment	1.507	0.81 %
28	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	3.192	1.72 %
29	Manufacture of motor vehicles	3.168	1.71 %
30	Manufacture of other transport equipment	1.113	0.60 %
31	Manufacture of furniture	1.325	0.71 %
32	Other manufacturing	989	0.53 %
33	Repair and installation of machinery and equipment	935	0.50 %
35	Electricity	1.549	0.83 %
36	Water collection	441	0.24 %
37	Sewerage	149	0.08 %
38	Waste collection	887	0.48 %
39	Remediation activities and other waste management services	48	0.03 %
41	Construction of buildings	4.977	2.68 %
42	Civil engineering	1.399	0.75 %
43	Specialised construction activities	7.677	4.14 %
45	Wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcycles	3.207	1.73 %
46	Wholesale trade	6.632	3.57 %
47	Retail trade	15.710	8.46 %
49	Land transport and transport via pipelines	4.976	2.68 %
50	Water transport	290	0.16 %
51	Air transport	482	0.26 %
52	Warehousing and support activities for transportation	2.561	1.38 %
53	Postal and courier activities	1.930	1.04 %
55	Accommodation	2.090	1.13 %
56	Food and beverage service activities	5.389	2.90 %
58	Publishing activities	1.113	0.60 %
59	Motion picture	312	0.17 %

60	Programming and broadcasting activities	277	0.15 %
61	Telecommunications	1.315	0.71 %
62	Computer programming	2.067	1.11 %
63	Information service activities	225	0.12 %
64	Financial service activities	4.058	2.19 %
65	Insurance	1.104	0.59 %
66	Activities auxiliary to financial services and insurance activities	898	0.48 %
68	Real estate activities	1.255	0.68 %
69	Legal and accounting activities	2.235	1.20 %
70	Activities of head offices; management consultancy activities	811	0.44 %
71	Architectural and engineering activities; technical testing and analysis	1.887	1.02 %
72	Scientific research and development	770	0.41 %
73	Advertising and market research	799	0.43 %
74	Other professional	497	0.27 %
75	Veterinary activities	147	0.08 %
77	Rental and leasing activities	441	0.24 %
78	Employment activities	1.015	0.55 %
79	Travel agency	544	0.29 %
80	Security and investigation activities	1.185	0.64 %
81	Services to buildings and landscape activities	2.932	1.58 %
82	Office administrative	1.066	0.57 %
84	Public administration and defence; compulsory social security	15.573	8.39 %
85	Education	14.727	7.93 %
86	Human health activities	11.405	6.14 %
87	Residential care activities	3.780	2.04 %
88	Social work activities without accommodation	4.347	2.34 %
90	Creative	541	0.29 %

91	Libraries	603	0.32 %
92	Gambling and betting activities	307	0.17 %
93	Sports activities and amusement and recreation activities	1.146	0.62 %
94	Activities of membership organisations	1.618	0.87 %
95	Repair of computers and personal and household goods	332	0.18 %
96	Other personal service activities	1.884	1.02 %
97	Activities of households as employers of domestic personnel	2.392	1.29 %
98	Undifferentiated goods- and services-producing activities of private households for own use	11	0.01 %
99	Activities of extraterritorial organisations and bodies	171	0.09 %
No answer		696	0.37 %
Total		185.615	100.00 %

Source: Eurostat, Labour Force Survey; annual averages